

Leszek WIECZOREK

**GRZEGORZ KRAWIEC: KONCEPCJE
PŁCI CZŁOWIEKA A PRAWO
ADMINISTRACYJNE
WARSZAWA 2015**

W 2015 roku nakładem Biura Rzecznika Praw Obywatelskich ukazała się książka pt. *Koncepcje płci człowieka a prawo administracyjne* autorstwa Grzegorza Krawca z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich i Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Recenzowana praca stanowi studium z zakresu prawa administracyjnego. Skorzystano także z metody prawnoporównawczej, dokonując analizy przepisów prawa obcego oraz literatury.

Książka składa się z siedmiu rozdziałów oraz wniosków końcowych i bibliografii.

Rozdział I dotyczy zagadnień wprowadzających. Omówiono uwagi wstępne, metodę badawczą i wykorzystane źródła.

Rozdział II pt. *Prawo administracyjne a koncepcja płci biologicznej człowieka* zawiera rozważania dotyczące pojęcia płci w ujęciu biologicznym, pojęcia prawa administracyjnego oraz płci biologicznej w wybranych przepisach materialnego prawa administracyjnego (płeć metrykalna, pojęcie stanu cywilnego, obywatelstwo, numer PESEL i dowody osobiste, płeć jako element umieszczany w rejestrach, ewidencjach i wnioskach, imiona i nazwiska, zmiana nazwiska, szkolnictwo wyższe, powszechny obowiązek obrony i postępowanie egzekucyjne w administracji).

Kolejny, III rozdział, zatytułowany *Prawo administracyjne: w stronę płci społeczno-kulturowej* dotyczy różnych, współczesnych i aktualnych zagadnień. Analizowano w nim zmianę społeczną w kontekście admini-

stracji publicznej i prawa administracyjnego, globalizację a prawo administracyjne oraz multcentryczność systemu prawa administracyjnego.

Z kolei w IV rozdziale pt. *Wpływ ruchów społecznych i wyrażanych przez nie idei na kształtowanie się koncepcji płci człowieka* omówiono między innymi pojęcie partycypacji społecznej (obywatelskiej), zagadnień ruchów społecznych a poglądów na świat, wpływu działalności tych ruchów na sytuację prawną kobiet i innych grup. Omówiono ruch feministyczny w XX wieku na Zachodzie oraz ruch kobiecy w Polsce (scharakteryzowano go w okresie międzywojennym, w Polsce Ludowej oraz po roku 1989). Na tym tle scharakteryzowano ruch kobiecy (feministyczny), a naukę prawa i zagadnienia ruchów społecznych a organów administracji publicznej (w tym *good governance* jako koncepcję partnerstwa między podmiotami publicznymi a niepublicznymi oraz nowe formy społeczeństwa otwartego).

Rozdział V pt. *Podstawowe pojęcia związane z koncepcją płci społeczno-kulturowej* omawia pojęcie płci społeczno-kulturowej (*gender*), *queer* jako kolejny etap rozwoju koncepcji płci społeczno-kulturowej, tożsamość płciową, transseksualizm (pomiędzy koncepcją płci biologicznej a koncepcją płci społeczno-kulturowej, w tym wskazano na regulacje dotyczące transseksualizmu w wybranych krajach europejskich, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące transseksualizmu oraz relacji transseksualizm a prawo), orientację seksualną, ekspresję płciową i *gender mainstreaming*.

VI rozdział pt. *Wpływ koncepcji płci społeczno-kulturowej na zasadę równości kobiet i mężczyzn* zawiera analizy dotyczące: istoty zasady równości i zasady dyskryminacji, dyskryminacji a pojęć pokrewnych – dyskryminacja a wykluczenie społeczne, dyskryminacja a (nie)tolerancja, ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, istoty zasady równości kobiet i mężczyzn, zakazu dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tzw. tożsamość płciową, zasady równości kobiet i mężczyzn a koncepcji płci społeczno-kulturowej (w tym między innymi faktycznej równowagi kobiet i mężczyzn, omawiając stereotypy płciowe i przemoc motywowana płcią, wzmocnienia grup i osób dyskryminowanych, omawiając parytety i system kwotowy), szczególnego charakteru zasady równości (w tym kobiet i mężczyzn), omawiając organy właściwe w sprawach równego traktowania, totalny charakter zasady równości kobiet i mężczyzn (omawiając przyznawanie pomocy ze środków Unii Europejskiej, zdrowie człowieka,

zmianę klimatu oraz dyskryminację podwójną/zwielokrotnioną), edukacji „równościowej”, roli podmiotów i związków o charakterze międzynarodowym w promocji zasady równości i wznowienia postępowania administracyjnego jako skutku wydania orzeczeń sądu stwierdzającego naruszenie zasady równego traktowania.

Ostatni, VII rozdział pt. *Rodzina i małżeństwo – między koncepcją płci biologicznej a koncepcją płci społeczno-kulturowej* omawia pojęcie rodziny, tradycyjną i progresywną wizję małżeństwa i rodziny, ewolucję rodziny, pojęcie rodziny w przepisach prawa, macierzyństwo, małżeństwo (pojęcie małżeństwa, małżeństwo a prawo administracyjne), pojęcie rodziny i małżeństwa w wybranych orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, problem instytucjonalizacji związków partnerskich, a także podejmuje dyskusję w zakresie „od związków partnerskich do małżeństw osób tej samej płci”.

W recenzowanej książce wykorzystano literaturę o różnym charakterze, głównie prace z zakresu dogmatyki prawa, obejmujące opracowania administracyjnoprawne, ale także z prawa rodzinnego i cywilnego. Obok prac dogmatycznych wykorzystano również opracowania z zakresu teorii i filozofii prawa. Nie ograniczano się jedynie do źródeł polskojęzycznych. Korzystano z opracowań obcych, głównie angielskojęzycznych, a to z tego względu – co podkreśla autor – że w zachodniej literaturze problem płci (w rozumieniu *gender*) jest widoczny od dawna. Uwzględniono także orzecznictwo sądów i trybunałów – nie tylko polskich ale i europejskich.

Niezależnie od osobistych uprzedzeń i poglądów jest to pozycja godna polecenia tak praktykom, jak i teoretykom.